

Učiteljski pevski zbor

V ponedeljek 10. t. m. ob 20. uri koncert v filharmonični dvorani.

Učiteljski pevski zbor priredi v ponedeljek 10. januarja t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Filharmonije v Ljubljani koncert vokalne glasbe. Pod vodstvom tovariša - dirigenta Milana Pertota bo nastopilo 80 tovarišev in tovarišic, ki posvečajo velik del svojega prostega časa pevskemu odseku sekcije JUU in s tem doprinašajo svoj delež k sodobni glasbeni kulturi. Opozarjamo učiteljstvo Ljubljane in bližnje okolice na to prireditev s prošnjo, da se je polnoštevilno udeleži in s tem pokaže svoje razumevanje do dela tovarišev in tovarišic v pevskem zboru.

Na programu so skladbe, ki se pri naših koncertih še niso izvajale in ki kažejo nove smeri glasbenega ustvarjanja naših skladateljev.

Program koncerta: 1. Ivan Grbec: Otroci molijo. 2. Dr. Danilo Švara: Kako je bilo Tebi, Marija, takrat. 3. Vilko Ukmar: Mati Marija. — 4. Ivan Matetič-Ronjgov: Rožnice. — 5. Slavko Osterc: Tri belokranjske. 6. Dr. Milojevič: Muha i komarac. 7. Emil Adamič: Narodna. 8. Emil Adamič: Godci.

Učitelj in katehet

Vsa predavanja o vzgoji so doslej vsebovala teorijo o treh vzgojnih faktorjih — o šoli, cerkvi in domu, prav tako kot je vsako predavanje o nar. gospodarstvu v subjektivističnem smislu izzvenelo v poudarku treh činiteljev, in sicer dela, zemljišča in kapitala. Kakor do sedaj ni bilo pravega sodelovanja teh treh faktorjev v produkcijskem procesu, tako tudi ni bilo iskrenega sodelovanja že omenjenih treh faktorjev pri vzgoji mladine.

Učitelji so hodili in hodijo danes svojo samostojno pot, tako v teoriji kot v praksi vzgojeslovja. Še dalje, še globlje je šla ta diferenciacija, ki je zajela že tudi kulturno izobraževalno delo na vasi in v mestu.

Enako samostojno pot hodijo duhovniki, bodisi kot veroučitelji v šoli ali kot prosvetni delavci na vasi. Tako hodita šola in cerkev ločena pota. Tretji faktor dom, družina pa je odvisen od ostalih dveh. Postavljen je pred dilemo kam in s kom? Ali s šolo proti cerkvi, ali s cerkvijo proti šoli? Pristopi pa še četrti faktor, ki pa ima na vzgojo največji vpliv, ki sega v šolo — vidno se kaže v družini in zaznavan je tudi v cerkvi. Ta četrti faktor je družbeni in gospodarski položaj — je največja ovira pravi vzgoji. Pod njegovim vplivom so šola, cerkev in družina.

Učiteljstvo ima svoje strokovno pedagoško glasilo. Izdaja letne publikacije — monografije, kot so: J. Jurančič: Iz šole za narod. Doberski: Vpliv socialnih razmer na vzgojo otrok... Mi slovenski kateheti pa vedimo še vedno pod gostoljubno streho duhovniškega glasila »Vzajemnost«, ki pa ni pedagoško glasilo.

Učitelji zbirajo podatke o gospodarskem položaju svojega šolskega okoliša. Takoj po premetitvi v drug šolski okoliš — zbira moderen učitelj podatke in študira gospodarske prilike. Primer Jurančič: Socialne prilike šolskega otroka krškega okraja. Ljubljanski zvon, l. LVII. — Koliko je pa nas katehetov, ki smo že leta in leta na isti šoli — pa bi študirali socialne razmere, ki nam ne bi samo dobro služile v šoli, ampak tudi v pridigah, v spovednicah in pri prosvetnem delu. Pač pa imamo na popisnicah nove župnijske kartoteke: Mož član društva, žena članica društva — časopisi — mesto vprašanj o stanovanjskih razmerah, prehrani, obleki itd. — Čemu vsiljevati časopis družini ali človeku, ki nima niti za vžigalice in ne za sol. Zakaj siliti koga v društvo, ko nima toliko, da bi plačal članarino.

Tukaj je platforma za solidno sožitje, za trajno zvezo in delo med učiteljem in katehetom. Na neki župniji sem zbiral statistični material — pri tem delu me je podpiralo učiteljstvo. — Študij gospodarskih razmer, socialnih in moralnih. To je baza za skupno delo med katehetom in učiteljem tako v šoli kakor tudi izven šole. — Ta skupnost, ta harmonična povezanost obeh faktorjev se potem lahko prenese v ves vzgojni sestav — a se lahko uspešno uporablja pri vzgoji posameznika in analizi posameznih primerov.

Učiteljstvo ima svoje strokovno pedagoško glasilo. Izdaja letne publikacije — monografije, kot so: J. Jurančič: Iz šole za narod. Doberski: Vpliv socialnih razmer na vzgojo otrok... Mi slovenski kateheti pa vedimo še vedno pod gostoljubno streho duhovniškega glasila »Vzajemnost«, ki pa ni pedagoško glasilo.

Učitelji zbirajo podatke o gospodarskem položaju svojega šolskega okoliša. Takoj po premetitvi v drug šolski okoliš — zbira moderen učitelj podatke in študira gospodarske prilike. Primer Jurančič: Socialne prilike šolskega otroka krškega okraja. Ljubljanski zvon, l. LVII. — Koliko je pa nas katehetov, ki smo že leta in leta na isti šoli — pa bi študirali socialne razmere, ki nam ne bi samo dobro služile v šoli, ampak tudi v pridigah, v spovednicah in pri prosvetnem delu. Pač pa imamo na popisnicah nove župnijske kartoteke: Mož član društva, žena članica društva — časopisi — mesto vprašanj o stanovanjskih razmerah, prehrani, obleki itd. — Čemu vsiljevati časopis družini ali človeku, ki nima niti za vžigalice in ne za sol. Zakaj siliti koga v društvo, ko nima toliko, da bi plačal članarino.

Učiteljstvo ima svoje strokovno pedagoško glasilo. Izdaja letne publikacije — monografije, kot so: J. Jurančič: Iz šole za narod. Doberski: Vpliv socialnih razmer na vzgojo otrok... Mi slovenski kateheti pa vedimo še vedno pod gostoljubno streho duhovniškega glasila »Vzajemnost«, ki pa ni pedagoško glasilo.

Učitelji zbirajo podatke o gospodarskem položaju svojega šolskega okoliša. Takoj po premetitvi v drug šolski okoliš — zbira moderen učitelj podatke in študira gospodarske prilike. Primer Jurančič: Socialne prilike šolskega otroka krškega okraja. Ljubljanski zvon, l. LVII. — Koliko je pa nas katehetov, ki smo že leta in leta na isti šoli — pa bi študirali socialne razmere, ki nam ne bi samo dobro služile v šoli, ampak tudi v pridigah, v spovednicah in pri prosvetnem delu. Pač pa imamo na popisnicah nove župnijske kartoteke: Mož član društva, žena članica društva — časopisi — mesto vprašanj o stanovanjskih razmerah, prehrani, obleki itd. — Čemu vsiljevati časopis družini ali človeku, ki nima niti za vžigalice in ne za sol. Zakaj siliti koga v društvo, ko nima toliko, da bi plačal članarino.

Učitelji zbirajo podatke o gospodarskem položaju svojega šolskega okoliša. Takoj po premetitvi v drug šolski okoliš — zbira moderen učitelj podatke in študira gospodarske prilike. Primer Jurančič: Socialne prilike šolskega otroka krškega okraja. Ljubljanski zvon, l. LVII. — Koliko je pa nas katehetov, ki smo že leta in leta na isti šoli — pa bi študirali socialne razmere, ki nam ne bi samo dobro služile v šoli, ampak tudi v pridigah, v spovednicah in pri prosvetnem delu. Pač pa imamo na popisnicah nove župnijske kartoteke: Mož član društva, žena članica društva — časopisi — mesto vprašanj o stanovanjskih razmerah, prehrani, obleki itd. — Čemu vsiljevati časopis družini ali človeku, ki nima niti za vžigalice in ne za sol. Zakaj siliti koga v društvo, ko nima toliko, da bi plačal članarino.

Obema, duhovniku in učitelju, je skupna skrb za dobro vzgojo otroka. Da je otrok sprejemljiv za vzgojna načela, mora biti fi-

Primeri skupnega nastopa — v posameznih primerih.

V šoli se izvrši nemoralno dejanje. — Znan je primer kraje. Kakšen je bil do sedaj postopek? Kratek proces — ugotovitev, izsleditev krivca in kazni. Učitelj je vso to proceduro vršil v smislu družbenih, etičnih norm. Delikvent je bil potem še »eksemplarično« kaznovan od kateheta radi kršitve božjepравниh norm. Niti učitelj in ne katehet nista poznala materialnih razmer, v katerih živi otrok, ki je kradel. Oba sta vzgojitelja, toda oba sta konstatirala le delikt — in sicer vsak iz svojega svetovnonazornega vidika in ga tako tudi oba po svojem vidiku kaznovala.

V kaznovanju sta bila oba solidarna. Zakaj ne bi bila še pri iskanju vzrokov, iz katerih izhaja prekršek.

Učitelj razlaga v zgodovinski uri otrokom dobo svetovne vojne. Moderen učitelj uporabi vse ostale predmete, da ponazori otrokom vzroke, potek in posledice te strašne vojne.

Katehet lahko obravnava isti predmet pri razlagi dekaloga — in sicer, ko razlaga 5. božjo zapoved »Ne ubijaj!« Kakšen bo rezultat pri obeh? (Predpostavljamo, da katehet in učitelj upoštevata gospodarske in socialne vzroke vojne.) Ali ne bo ista konkluzija, učitelja, kateheta ter otrok. — Vzroki svetovne vojne so bili: borba za nova tržišča, za nova ležišča rudnin — dobiček, orožarne. — Katehet bo dal tem materialnim vzrokom še glavni argument. Človeštvo je zapustilo moralne principe — se vdalo krivičnemu pridobivanju, mamonizmu.

Sklep pa bo: Da ne bo nobene vojne več — proč s krivičnim gospodarskim redom, ki

je v opreki z zakoni družbenega sožitja, kakor tudi z božjepравниimi normami. Da se v takih vprašanjih katehet in učitelj ne znajdetaj, je razumljivo. Oba ne poznata materialnih vzrokov, ne vesta, da obstoja ta tvorni sprožilec vseh morij. Zato sta bila oba navdušena ob svetovnem klanju za cesarja in domovino — katehet še poleg tega za vero. V deci pa se je odražala ta navdušena vojna psihoza — in to po svoje, da so se šli v prostem času vojne — dveh front — ofenziva in defenziva. Isto se lahko ponovi v novi svetovni vojni.

Vpliv okolice. — Spolna dozorelost otroka. — Ne mislim tukaj toliko na fizično zrelost, kot na miselno spolno zrelega otroka, — ki je dozorel na cesti. — Otrok je miselno spolno dozorel. Govorica in razna namigavanja kažejo na to. — Kaj storita učitelj in katehet. — Opomin, kazni, morda izolacija ali predčasna odpušitev iz šole. — Kaj pa, ko bi šla vzgojitelja iskat vzrokov te napačne miselne spolne zrelosti. — Ta individualna krivda, ta »premišljena« zlobnost bi se naenkrat prikazala kot krivda kolektiva, družbe. Morda bi našla popolnoma tvorni vzrok — kot je to stanovanjska kriza, zaposlitev očeta in matere — v produkc. procesu — in s tem nujnost šole na cesti.

Tako sem na nekoliko primerih poskušal dokazati, da je sodelovanje kateheta in učitelja v šoli možno, da celo nujno. Oba se morata otresti ozkega strankarskega vpliva. Spoznati morata socialni in gospodarski položaj delavskih množic. Že to iskanje jih družijo. Tesneje pa jih poveže spoznanje, da so nezdrave gospodarske in socialne razmere največji sovražnik prave vzgoje. Ne gremo se več liberalce in klerikalce — pojdemo se rajši socialne delavce. **Katehet.**

Prvi uspehi

Izkaz zadrušnikov

po stanju z dnem 31. decembra 1937.

Št.	Sedež društva	Stari	Novi	Skupaj
1.	Brežice	10	—	10
2.	Celje	18	13	31
3.	Črnomelj	4	14	18
4.	Dol. Lendava	—	—	—
5.	Dravograd	5	4	9
6.	Gornji grad	1	—	1
7.	Kamnik	18	8	26
8.	Kočevje	5	12	17
9.	Konjice	4	—	4
10.	Kozje	1	10	11
11.	Kranj	15	8	23
12.	Krško	3	—	3
13.	Laško	12	28	40
14.	Litija	8	4	12
15.	Ljubljana mesto	123	8	131
16.	Ljubljana vzh. del.	11	1	12
17.	Ljubljana zah. del.	11	—	11
18.	Ljutomer	7	11	18
19.	Logatec	3	3	6
20.	Maribor mesto	14	6	20
21.	Maribor des. breg	3	5	8
22.	Maribor lev. breg	7	9	16
23.	Murska Sobota	—	—	—
24.	Novo mesto	7	3	10
25.	Ormož	2	6	8
26.	Ptuj	1	3	4
27.	Radovljica	45	14	59
28.	Slovenj Gradec	3	3	6
29.	Slovenska Bistrica	1	—	1
30.	Sv. Lenart	1	—	1
31.	Škofja Loka	11	20	31
32.	Šmarje - Rogatec	4	2	6
33.	Šoštanj	—	—	—
34.	Zužemberk	2	—	2
	Razni	4	—	4

Skupaj: 364 195 559

Kriza našega ljudskega šolstva

V zadnjem času se vedno pogosteje pojavljajo pritožbe, bodisi s strani staršev in učiteljev ter našega dnevnega časopisja, da ni prišel razvoj našega ljudskega šolstva samo na mrtvo točko, ampak da drvimo z usodno naglico že navzdol. Ustanova, ki bi morali imeti nanjo večjo pozornost kot na zenico v očesu, stoji tu kot pokvarjen stroj in ni ga, ki bi z večjo in modro roko uravnal ustavljeni in do skrajnosti komplicirani sestav.

Moder gospodarstvenik bi gotovo zavrgel stroj, ki zaradi okorelosti in nepraktičnosti ne deluje več in si nabavlja za vsako ceno kaj boljšega.

Isto pravilo bi moralo veljati tudi za kulturne ustanove, zlasti tako važne kot je naše šolstvo.

V času sklepanja državnega proračuna je zadnji čas, da se popravi zastareli birokratizem, ki ne pripusti šolstvu onega neoviranega razvoja, ki ga zahteva ta ustanova.

Naravnost neodpušljivo je, da imamo v naši banovini v dvajsetem letu po zedinjenju skoro 300 razredov brez učiteljev in da čaka istočasno na cesti 450 učiteljskih abiturientov, ki jim bo ta bridka doba vtisnila v duše za vse življenje neizbrisani črt zagrenjenosti.

Pa recimo, da so nam socialni čuti popolnoma otopeli — kako bomo zagovarjali pred neizprosno sodbo zgodovine dejstvo, da je v tem in tem prosvetljenem letu pri naročilu na najnevarnejši točki sredi evropskega vrtinca ostalo skoro deset tisoč otrok deloma brez učiteljev, deloma pa z zelo okrnjenim poukom, ker ni bilo virov za kulturne potrebe naroda in za rešitev duhovne in telesne propasti skoro pol tisoča mladih inteligentov.

Ovira pa niso tu samo materialna sredstva, ampak tudi naš nesrečni centralistični aparat, ki je žalosten ostanek liberalnih dr-

žavnih konstrukcij. Tudi če je jutri dovoljen kredit za nastavitve novih učiteljskih moči, bo minulo prej pol leta, da oberejo te prošnje vse mogoče instance in se po isti poti vrnejo nazaj. Včasih minejo celi tedni, da dobi prošilec, oziroma oblast, vse mogoče in nemogoče priloge.

Dokler se ta negibnost uradnega aparata popolnoma ne izpremeni in poenostavi, do takrat bo stalno pomanjkanje učiteljskih moči, pa če jih danes nastavijo sto več kot je razredov v banovini. Če kje kak učitelj oboli, po teh čudnih uradnih potih sploh ni pričakovati nadomestila. Tako ima celo Ljubljana stalno po več razredov brez učitelja, ker za obolele ni nadomestila. In vendar čaka na deželni toliko družinskih očetov, ki žele v mesto, da bi laže šolali svoje otroke. Mimo praznih razredov pa hodijo brezposelni učiteljski abiturienti s čudnimi mislimi v srcu. — Domače oblasti v banovini ne morejo tega žalostnega pojavnosti prav nič izboljšati, ker imajo le dolžnosti reševati akte in predlagati.

Nered na naših ljudskih šolah glede učiteljskih moči bo vladal vse dotlej, dokler ne dobe šolski nadzorniki oblasti, da smejo v svojem okraju sami začasno dodeljevati učiteljska tja, kjer je največja potreba in dokler ne bo dobila banovina pooblastila prosvetnega ministrstva, da lahko tudi ona vsaj začasno nastavlja učiteljske abituriente, ne da bi čakala odločitve centrale. Tako misli devet in devetdeset odstotkov državljanov — ki sploh razmišlja o tem — in vendar se to ne izvrši.

Zamislimo se v položaj, da bi se godilo tako pri naših prometnih napravah in bi kar naenkrat ostala cela množica železniških postaj brez vodilnega uradništva. Stokrat bi se premislil vsak, preden bi vstopil v železniški voz.

Udeležite se polnoštevilo koncerta Učiteljskega pevskega zbora!

Tem pomanjkljivostim naše šolske politike se pridružuje zlasti še ena, ki bi jo bilo treba že tudi enkrat odpraviti. Zakon — oziroma njegov poznejši popravek — čisto točno določa, da ne sme priti na enega učitelja več kot 70 učencev. To število je maksimalno in se je določilo le v sili razmer, ko so bile še obične dolžne skrbi za ves šolski proračun. S prevzemom večine šolskih bremen s strani banovine so podeželske občine zelo razbremenjene. A vendar se dobe po deželi še ljudje, največ iz vrst tako zvanih velikašev, ki še sedaj nasprotujejo razširjenju šole v večrazrednico, čeravno so dani vsi pogoji za to. Res da gre oblast vedno preko takih zaostalih in sebičnih osrečevalcev podeželja, a vendar znajo taki ljudje delati šoli in učiteljstvu še na-

prej neprilike, češ, včasih je učil učitelj po sto in več otrok, pa so se ve učili kot danes. Taki očitni nasprotniki ljudske kulture bi ne smeli sedeti v šolskih odborih, pa naj zavzemajo kakršen koli položaj. To so gnili tvorci na našem narodnem telesu in so navadno nasprotni tudi vsem drugim institucijam, ki ne služijo direktno njihovim osebnim interesom.

Take in podobne razmere niso v prid našemu šolstvu, ne narodu in ne državi.

Kdor pa ob dvanajsti uri ne vidi vsega tega in ne zastavi vseh svojih sil, da se naše šolstvo reši neizogibne propasti, naj ne zavija oči kot prijatelj ljudstva, ampak naj bo zaznamovan kot cokla naše narodne kulture. —ar.

Splošne vesti

PEDAGOSKI TISK.

Iz potrebe po progresivni pedagoški literaturi je nastala zadruga »Pedagoški tisk«. Zadruga si je postavila nalogo, dati učiteljstvu slovensko tiskano besedo, ki bo obravnavala vsa šolska, in s tem zvezana vprašanja. Ali, če si je zadruga postavila za smoter, tiskati v prvi vrsti dela naših domačih učiteljev - praktikov! Šele tako bo mogel rasti naš novi pedagoški tekst iz živih razmer, izključno slovenskih.

Zadruzi so pomagali v življenju učitelji, ki so položili delež 10 din in pristopnino 40 din. Za to bodo dobili 6 knjig brezplačno, da se jim zadruga delno oddolži za njihovo podporo.

Da pa bo mogoče pritegniti v zadrugo čim več članov, bo odslej treba plačati samo delež 10 (deset) dinarjev. S tem je omogočen vstop prav vsem učiteljem, ki imajo interes, da se močno razširi naša slovenska pedagoška literatura!

Zato vabimo vse učitelje, da pristopijo kot člani. Kdor bi želel »pristopno izjavo«, naj piše po njo tajniku Vrancu Ernestu, učitelju v Studencih pri Mariboru. Želimo pa tudi, da se javijo oni učitelji, ki so pripravljene prevzeti poverništvo na šoli, ali morda celo v širšem okolišu.

Zadruga je izdala v teh dneh prvo knjigo, ki jo je napisal učitelj Mencej Martin in ki nosi naslov »Slovenska šola in učitelj pred novimi nalogami«. Knjiga stane komaj 6 dinarjev. To naj pripomore delu, da bo prodrlo v širok krog čitalcev. Sploh pa vodi zadrugo načelo, nuditi čim cenejšo pedagoško knjigo! Učitelji, vabimo Vas v naš krog! Pomagajte širiti našo slovensko pedagoško tiskano besedo. Odbor.

† NINA KOGOJEVA.

Dne 24. decembra smo pokopali v Grižah tovarišico Nino Kogojev. V tednu dni je težka bolezen zlomila življenjsko moč ter nam odvzela našo marljivo, vestno učiteljico in vzgojiteljico, ki je posvetila vse svoje moči delu v šoli.

Rodila se je Nina Kogojeva na Vrhniki in po dovršenem liceju je v želji, da se posveti učiteljskemu poklicu, opravila zrelostni učiteljski izpit v Gorici. Službovala je v več krajih po Julijski Benečiji, leta 1923. pa kot zavedna Slovenka prešla v Jugoslavijo. Tu je službovala v Topolšnici, v Škalskih Cirkovcah, Rečici ob Savinji, na Polzeli, skoro 10 let pa je vzgajala griško mladino.

Tovarišica Nina! Ni Ti bilo dano nadaljevati z uspehom započete delo, prehitro Ti je smrt pretrgala življenje in delo, ki si ga tako ljubila. Ljubila si iskrenost in čiste značaje. Te vrline so tudi Tebe v polni meri odlikovale. Zato Te hočemo ohraniti v trajnem spominu kot vzor dobre in iskrene tovarišice. Umrla si nam, a živela boš med nami. Tovariš.

— Na ljudski šoli v Sv. Marjeti na Drav. polju so dne 22. decembra 1937. priridili božičnico, ki je prav zadovoljivo izpadla. Po primerni igri, deklamacijah in pevskih točkah je božični moč obdaril nad 80 ubogih šolo obiskujočih otrok z oblekami in perilom, a vsi so pa še dobili nekaj šolskih potrebščin in dobro južino. Upraviteljstvo se v prvi vrsti zahvaljuje cenjenim tvrdkam in lokalnim faktorjem, ki so s svojim darom, v blagu ali

v denarju, pripomogli do tako lepega uspeha, nadalje gđc. učit. Melliwi Ani, ki je tako vztrajno in požrtvovalno delovala na zbiranju božičnih darov. — Šolsko upraviteljstvo.

— Smučarski tečaj za učiteljske učitelje. Zimski šport zavzema izredne dimenzije. Zlasti smuka. Utira si svoj pot tudi v šolo, ki pa mora imeti izvežbane ljudi, ako hoče, da se bo že ljudska šolska mladina utrdila in uveljavila o potrebah in koristi, ki jih prinaša smučanje. Letošnje praznike je bil v Počitniškem domu kraljeviča Andreja državne šolske poliklinike na Rakitni tridnevni tečaj, ki so se ga udeležili gojenci ljubljanskega in mariborskega učiteljskega, tretjega letnika. Kratko odmerjen čas ni sicer dopuščal, da bi bilo šlo delo v vsestransko poglobljenost, a kljub temu je bil uspeh tečaja prav lep. Nadzorstvo je bilo v rokah prof. Josipa Zaletla, predavala je zdravnica dr. Lunačkova, a poučevala sta dijake tov. Sicherl Janko in Pavle Kveder. Tečaj je potekal po strogo določenem dnevnem redu, pozno do večera. Med drugim so obdelali smučo izrazoslovje, kartografijo, upoznali so se z orientacijo, učili so se o prenosu ponesrečencev, o prvi pomoči pri nezgodah, o smučskih mažah, smučskih likih itd. V zadovoljstvo nad doseženimi uspehi je bil tečaj 29. decembra zaključen in smo uverjeni, da bo velika večina tečajnikov znala pridobiti umno izkoristiti tedaj, ko se bo nudila za to prilika.

— Vsebinska januarske številke »Roditeljskega lista«, ki izide 4. januarja, je sledeča: Dr. M. Rostohar: »Gibalni nagon pri otroku«. Anica Černejeva: »Rast in vzgoja deklet v rodbini«. Tone Gaspari: »Nekaj resničnih zgodb«. Franjo Martinc: »Opazujmo otroke!«. Dr. P. Strmšek: »Vprašanja okoli malega srednješolca«. Dr. V. Schmidt: »Svetovanje poklica«. Sledi: Vzgojni nasveti. Zdravstveni nasveti. Knjižni kotiček. Kako naj se deca oblači. »Naši čevlji« od Jele Levstik. Roditeljski pokret: Venceslav Čopič: »Organizacije staršev«. — Prve številke lista so pošle. Vrnite, prosimo, še morebiti nerazpečane 1. številke!

25 LET LEGATOVE SOLE

Dne 3. januarja je preteklo 25 let, odkar je bila ustanovljena v Mariboru Legatova šola. Radi tega se bo vršila v nedeljo dne 9. januarja ob 10. uri predpoldne v razredu zavoda, Maribor, Vrazova ulica 4, proslava s petjem, deklamacijami in predavanji. Govorili bodo strokovni učitelj Janko Pire, ravnatelj Legat o razvoju in pomenu Legatove šole in profesor Jan Šedivy o temi »Ravnatelj Legat kot stenograf«. Povabljeni so vsi absolventi in absolventke, učitelji in profesorji, ki so poučevali na zavodu, zastopniki oblasti, poročevalci listov ter prijatelji šole.

— Tovariš nam piše: Dober gospodar skrbi za bodočnost. — V jeseni bom moral kupiti dvema otrokoma knjige za srednje šole. Več sto dinarjev bom težko naenkrat plačal, zato bom vlagal že sedaj na ta račun nekaj novčičev. Prosim, otvorite mi tekoči račun. Pozdravljamo, ker je Učiteljska tiskarna otvorila vsem zadrudnikom tekoči račun za nakup knjig, šolskih in pisarniških potrebščin, raznih daril itd., ter nam s tem izdatno olajšala šolanje otrok. — Odgovarjamo: Tako skrbni tovariši bodo imeli pri nas vedno kredit. Poštne položnice so jim na razpolago.

absolventov, od tega trije dobro situirani, medtem ko čakajo iz leta 1932. še trije absolventi. Iz letnika 1935. je bilo nameščenih 55 absolventov, dočim jih iz leta 1933. čaka še 20, iz leta 1934. pa še danes 98. Taka prosvetna politika ni več prosvetna politika.

— Za ureditev vprašanja učitelje ženskih ročnih del. »Slovenec« od 23. XII. poroča o govoru poslanca Gajška v finančnem odboru sledeče: Zavzema se za ureditev vprašanja učitelje ročnih del, ki v uradniškem zakonu ni predvideno. Te učiteljice niso več napredovale od dne, ko je bil uzakonjen urad-

Učiteljski pravnik

—§ Zvišana osebna doklada, ki je bila odtegnjena tovarišem (-icam) meseca novembra obenem z zvišano periodsko povišico — plačo, se vrne z redno plačo za mesec februar 1938. Ako bi kateri prizadetih ne prejel odtegnjenega zneska vrnjenega, naj napravi nekolkovano vlogo na oddelek VII. kralj. banke uprave.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V zadnjih dnevih decembra 1937. Vam je poslala zadrudna uprava položnice za nakazilo članskega prispevka za 5 smrtnih primerov v decembru 1937. Ti so: Zirovnik Jerica, Bled; Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, in Stibler Neža, Maribor — označba 437.—441. smrtni primer. Samski zadrudniki vplačajo po 26 din, zakonski pari po 51 din. Zamudnikom z večjimi zaostanki smo poslali opomine. Te kot one prosimo, da nam takoj v prvih dneh januarja 1938. nakažejo ves zabeležen znesek. Blagajna je izplačala v decembru 1937. samo na posmrtninah znesek 65.000 din. Posmrtnine iz vsega leta 1937. pa znašajo 529.600 din; bile so vse izplačane takoj po predložitvi potrebnih listin. — V podpornem skladu imamo tudi nekaj zaostankarjev. Prosimo vse te, da redno odplačujejo prejete podpore, ker sicer načelnistvo US ne more podeliti novih podpor. — Vsem zadrudnikom US želi srečno in zdravo novo leto 1938. Uprava US.

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V četrtem četrtletju 1937. leta (oktober, november, december) je umrlo 8 zadrudnikov. Ti so: Tratar Josip, Ljubljana; Cvetko Vekoslava, Maribor; Rainer Katarina, Zg. Polskava; Zirovnik Jerica, Bled; Pirnat Janez, Kostanjevica; Mauer Franc, Ljubljana; Mikuš Elizabeta, Ljubljana, Stibler Neža, Maribor. Smrtni primeri: 434.—441. Zadrudna uprava je izplačala dedičem teh zadrudnikov na posmrtninah 103.900 din. V vsem letu 1937. izplačane posmrtnine znašajo 529.600 din za 41 smrtnih primerov.

—g Učiteljstvo novomeškega sreskega društva, zbrano na zborovanju JUU za srez Novo mesto, dne 4. decembra 1937., je poklonilo za Učiteljski dom v Ljubljani namesto cvetja na grob bivšemu nadzorniku g. Pirnatu Janezu 200 din. — Iskrena hvala!

Mladinska mafica

Ciciban čita

Izšel je 1. zvezek Cicibanove knjižnice Mladinske matice »Ciciban čita«. Prinaša na 16 straneh lahke in kratke sestavke za učenje prvih razredov, ki so pravkar premagali velike tiskanice, a jim naše čitanke ne nudijo dovolj čtiva v veliki abecedi.

Ta knjižica bo na posrečen način zamašila to občutno vrzel ter bo poleg tega nudila mladim abecedarjem radostne prve korake v svet tiskane besede.

Cena vsakega izvoda, 1 din 50 p, je postavljena nalašč tako nizko, da se omogoči nakup čim večjemu številu naših malčkov. Ta cena pa velja samo za naročila nad 10 izvodov. Pri nižjih naročilih se bodo prišteli k ceni še poštni stroški.

Naročila sprejema samo Mladinska matica v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Za boljši vpogled v opremo knjižnice prinašamo kot primer 4. stran iz »Ciciban čita«.

—mm Tajništvo je prejelo na razpis nagraj se sledeče fokopije:

»Sirote«, »Vklenjena mladost«, »Za 3 dinarje elektrike«, »Tinkin zajček«, »Hribčev Gregce«, »Zgodbe o bombažu«, »Ključki sv. Petra«, »Žival nad človekom«, »Ljudje v vi-

niški zakon. Ker tudi v novem proračunu tega vprašanja ni, naproša govornik prosvetnega ministra, naj ureditvi tega vprašanja posveti vso svojo pozornost. To vprašanje naj se reši s posebnim amandmanom v finančnem zakonu. Govornik govori tudi o slovenskih ambulančnih postajah. Po uredbi prosvetnega ministra so predvidene ambulančne časne šolske postaje. Za te pa ni predviden potreben kredit v proračunu. Potrebna so materialna sredstva za te šole, ki jih ustanavljajo banovinske uprave. Prosvetni minister je obljubil, da bo poskrbel za naknadne kredite.

Učiteljska tiskarna

VAŽEN GOSPODARSKI UKREP TISKARNE

Pičlo odmerjeni službeni prejemki zadoščajo komaj za skromno prehranjevanje in obleko. Za knjige in druge kulturne potrebe ostaja bore malo, posebno družinskim očetom. Pa tudi ljubiteljice in ljubitelji lepe knjige težko plačajo takoj večje zneske. Težko je plačati skupaj 300, 500 ali še več dinarjev za šolske potrebščine. Razdeljena vsota na obroke le laže poravna.

»Učiteljska tiskarna« želi olajšati svojim zadrudnikom nakupovanje knjig, šolskih in pisarniških potrebščin v svojih knjižnicah v Ljubljani in v podružnici v Mariboru.

Na pismeno prošnjo dovoljuje od 1. januarja t. l. blagovni kredit. Dovoljeni kredit za nakup blaga se plača v enakih, največ desetih zaporednih mesečnih obrokih. Imetnik kredita pa bo lahko nakupil vedno znova za toliko blaga, kolikor bo imel še odprtega kredita, oziroma kolikor je že medtem odplačal. Prosilec za kredit bo dovolil s posebno izjavo odtegnitev potrebnega zneska od mesečne plače za plačilo zapadlih obrokov, če bi jih sam ne odplačeval. Kdor ima že zasežbe na svojih prejemkih, ne bo mogel dobiti kredita.

Tovarišicam in tovarišem, ki šolajo otroke, še prav posebno priporočamo, naj si že naprej otvorijo kredit in začno plačevati male obroke, do bodo imeli jeseni, v času potrebe že kaj zaloge.

Ta način kupovanja priporočamo tudi vsem onim, ki jim nabavlja knjigarna knjige, revije itd. iz inozemstva.

Kdor si želi otvoriti kredit, naj se obrne do svojega sreskega poverjenika ali pa piše dopisnico »Učiteljski tiskarni«, ki mu bo poslala potrebne obrazce v izpolnitev.

—t Pravni svetovalec — Ročni zapisnik za l. 1937./38. bo kmalu razprodan. Naročite takoj!

—t Vranc-Dolganov koncentracijski načrt letnih delovnih enot je knjiga trajne vrednosti. Če bi se uradni učni načrti tudi izpremenili, bo knjiga aktualna za desetletja. Vsak učitelj, vsaka šola nujno potrebuje tako delo.

—t Svoji k kvojm! Nalagajte svoje prihranke v hranilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge v Celju.

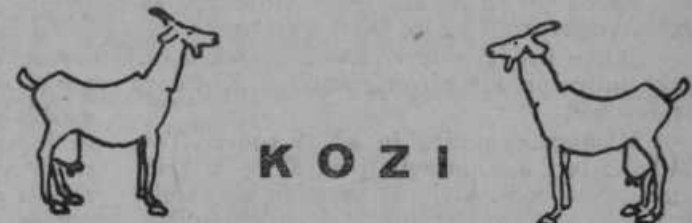
—t Mladinski list »Zvonček« prinaša priloge, ki jih rabijo društva za razne prireditve. Priporočamo ga šolam, sokolskim in drugim društvom.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Šolske razmere v Sloveniji. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 23. XII. 1937. iz govora poslanca I. Prekorska v fin. odboru sledeče: Prosvetni minister je lansko leto v svojem eksprozeju ugotovil, da imamo v Jugoslaviji 230.000 šoloobveznih otrok, ki so brez šolskega pouka, ter da bi bilo potrebno zgraditi vsaj še 3400 osnovnih šol. Ker vem, da se to ni v mnogočem spremenilo na bolje, pozdravljam povečanje proračuna prosvetnega ministrstva. Samo škoda, da to povečanje ni še večje, ker bi bila to nujna potreba našega naroda. Nujna je ureditev položaja učitelje ročnih del na osnovnih šolah v dravski banovini. Teh učitelje je okrog 60 in ne gre za ustanovitev kaknega novega stanja. Vse te učiteljice so že v državni službi, samo prosvetno ministrstvo še ni izvršilo razporeda njihovega zvanja po skupinah. Sedaj imamo anomalijo, da so učiteljice ročnih del, ki so že 15 let v službi, še vedno pripravnice. Dru-

go bolno vprašanje je ureditev položaja pogodbениh učiteljev, katerih je v dravski banovini 24. Vsi ti so naši državljani, emigranti iz Primorja, ter je naša moralna in nacionalna dolžnost, da se njihovo vprašanje končno uredi. — Delni celibat učitelje je oškodoval učitelje v njihovih človeških in državljan-skih pravicah, na drugi strani pa ni dosegel zaželenega uspeha. — Govornik je kritiziral postopanje, da se učitelji premeščajo po službeni potrebi, a ne dobe izplačanih selitvenih stroškov. Prehajajoč na osnovnošolski pouk je obširno govoril o šolstvu v dravski banovini. Na osnovnih šolah v dravski banovini je 260 nezasedenih učiteljskih mest, istočasno pa imamo samo v dravski banovini 600 diplomiranih absolventov učiteljskih, ki v pomanjkanju, bedi in obupu čakajo na namestitve, nekateri že celih šest let. Pri novih namestitvah z dne 22. in 28. septembra 1937. je bilo z maturo iz leta 1936. nameščenih 7

DVE KOZI SE SREČATA SREDI BRVI. BRV JE OZKA, NE MORETA KAR TAKO DRUGA MIMO DRUGE.

„OGNI SE!“ REČE PRVA KOZA.

„TI SE OGNI!“ ODGOVORI DRUGA. „JAZ SEM PRIŠLA PRVA.“

„NO, TO BI BILO LEPO, DA BI SE JAZ OGNILA, KI SEM STAREJŠA!“ VPIJE PRVA.

BESEDA DA BESEDO, NOBENA NOČE POPUSTITI. PA SE V JEZI ZALETITA DRUGA V DRUGO. IN PADETA Z BRVI. V MRZLI VODI SE SHLADITA IN SE KOMAJ REŠITA VSAKA NA SVOJ BREG.

harju», »Fant od fare«, »Tonče«, »Grajski vrabec«, »Pisane lutke«, »Jure milijonar«, »Bunček in Bunkica«, »Ljubezen pa je največja«. Skupno je predloženih 23 rokopisov. Literarni odsek dovrši svoje delo najbrž v februarju in tedaj bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« rezultat.